

Vänsterpress om presidentvalet i USA – november 2016

Det amerikanska presidentvalet slutade med att Donald Trump avgick med segern, trots att i stort sett alla opinionsundersökningar förutspått att Hillary Clinton skulle vinna. Det kan tyckas vara förvånande, men är egentligen inte särskilt märkligt. Det som däremot är märkligt är att inte fler ifrågasatte förutsägelseerna, eftersom det snarare varit en regel under senare år – i internationell skala (gäller även Sverige) – att högerpopulister gjort bättre val än vad opinionsmätningarna visat.

Trump's seger innebär att många nu ställer sig frågande till vilken politik som han kommer att föra. Nedan har vi samlat de första analyserna och kommentarerna till valet, men också tagit med några artiklar som publicerades omedelbart före.

Marxistarkivet sedan början av innevarande år följt primärvalen och valkampanjerna. Se: [Vänsterpress om de första primärvalen i USA 2016](#) (februari), [Vänsterpress om primärvalen i USA – mars 2016](#), [Vänsterpress om primärvalen i USA – slutet av mars 2016](#), [Vänsterpress om primärvalen i USA – början av april 2016](#), [Vänsterpress om primärvalen i USA – slutet av april 2016](#), [Vänsterpress om primärvalen i USA – maj 2016](#), [Vänsterpress om primärvalen i USA – juni 2016](#) och [Vänsterpress om presidentvalet i USA – augusti 2016](#)

Martin Fahlgren 12/11 2016

Innehåll

Arbetarmakt	1
<i>I det nordamerikanska valet mellan pest eller kolera vann pesten</i>	1
eFolket	3
<i>Trump, Bernie US – Exit?</i>	3
<i>Bara socialismen kan besegra trumpismen</i>	4
Flamman	5
<i>Se upp för att kopiera Hillary och Bernie</i>	5
<i>Den president man förtjänar</i>	6
Internationalen	8
<i>Det är inte presidentvalet som är grejen</i>	8
<i>Nyliberalismens svarta hål</i>	9
<i>Vad innebär Trumpsegern för Mellanöstern?</i>	11
Ny tid	12
<i>Vad händer nu?</i>	12
Offensiv	14
<i>Trump en produkt av USA-kapitalismens kris</i>	14
<i>Sanders skulle ha besegrat Trump – USA behöver ett parti för de 99%</i>	17
Proletären	19
<i>Att äta varm eller kall skit</i>	19

Arbetarmakt

I det nordamerikanska valet mellan pest eller kolera vann pesten

Arbetarmakts styrelse

Arbetarmakt 9/11 2016

Donald Trump är president och arbetarklassen i USA måste nu rusta sig för strid. Samma sak hade gällt om Hillary "Koleran" Clinton hade vunnit istället. Valet var uppgjort på förhand till förmån för det ena eller det andra av storkapitalets partier.

Att Trump och Clinton i grunden representerar samma intressen i USA innebär inte att valdramatiken var ett rent skådespel. Konspirationsteorierna kan vi bortse från. Det finns givetvis genuina motsättningar inom den härskande eliten som handlar om vilken ekonomisk-politisk-militär handlingslinje som är den från deras perspektiv sett bästa. Den härskande klassen är inget homogent block utan består av olika fraktioner som på kort sikt kan ha lite olika intressen eller göra olika bedömningar om hur den amerikanska kapitalismens allmänna intressen bäst ska förvaltas. Det dessa falanger i slutändan är överens om är att alltid hålla udden riktad mot arbetarklassen och förtryckta grupper i samhället och om att säkerställa en dominerande roll för USA i världen. Det är därför arbetarklassen måste bekämpa både det demokratiska och det republikanska lägret i USA, oavsett vilka presidentkandidater de skakar fram.

En av de stora frågorna är ändå varför Trump vann. Hans strategi för den amerikanska kapitalismen har stora och verkligt påfallande likheter med den nykonservativa och rasistiska högerpopulismen som drar fram genom Europa. USA har fått en president som på ett aggressivt och vulgärt sätt gjort rasism, sexism och allmän inskränkthet till sin politiska profil. Har han vunnit trots eller tack vare detta? En del inom vänstern vill gärna trösta sig själva genom att säga att Trump vann trots sin högerextremistiska framtoning.

Trump som en proteströst

En tankegång som förs fram i anslutning till det är att Trump på ett förvridet sätt har kanaliserat vanliga människors vrede mot etablissemangen och att rösten på Trump ska ses som en protest mot eliten, om än en extremt förvirrad och missriktad sådan. Mycket tyder på att det finns en del sanning i det här resonemanget. Miljardären Trump har hycklande framställt sig som en fiende till den elit han själv är en integrerad del av. Den sociala krisen i USA är djup och det finns säkert grupper av väljare som till varje pris vill ge etablissemangen i Washington en örfil, utan att de nödvändigtvis är överens med Trump om de verkligen skulle pressas på var de står i olika politiska och moraliska frågor.

Men det finns ändå en god anledning att höja ett varningens finger mot dessa analyser, som i grunden ser Trumps seger som en ytlig och tillfällig krusning på ytan och som något som egentligen förebådar framgångar för vänstern. På 1930-talet närde det tyska (stalinistiska) kommunistpartiet exakt den typen av illusioner om Hitler. Jämförelsen mellan Hitler och Trump får inte dras för långt. Men Trump är en högerextrem och djupt reaktionär figur och har uppenbarligen ett stort folkligt stöd. Det kan visa sig vara ett potentiellt farligt misstag att underskatta djupet, omfattningen och den militanta karaktären av det stödet. I fallet med den tyska arbetarrörelsen och Hitlerfascismen så fanns det en fatal underskattning från den officiella vänstern av hur mycket allvar det faktiskt fanns bakom nazisternas hotelser och i vilken utsträckning deras stödtrupper faktiskt slöt upp bakom deras budskap.

En reaktionär röst

Allt pekar på att en mycket stor andel av Trumps väljare faktiskt har en fast förankrad rasistisk och konservativ världsbild. Det handlar inte bara om missnöje med orättvisor i samhället och en vilja att attackera de styrande bakom stödet till Trump.

I mycket stor utsträckning är det grupper med relativt små men ändå reella fördelar i samhället som i Trump ser ett redskap för att försvara vissa privilegier. Det handlar om vita arbetare som vill hålla latinamerikaner och andra bort från konkurrensen om låglönejobben. Det handlar om vita som nostalgiskt längtar tillbaka till den tid då svarta visste sin plats och inte dristade sig till att våga konkurrera om platser till högre utbildningar och bättre jobb. Det handlar om i grunden maktlösa män som vill klamra sig fast vid den lilla värdighet och bekvämlighet som finns i att leda en traditionell kärnfamilj där kvinnan gör det tunga arbetet i hemmet medan de själva vilar ut. Alla i USA är inte nöjda med de progressiva förändringar som USA trots allt genomgått sedan medborgarrättsrörelsen och Vietnamrörelsen. För en populistisk cyniker är det så klart lätt att sammankoppla den här konservativa opinionen med demagogiska utspel som spelar på rädslan för terrorattentat och en annan konservativ rörelse, islamismen. Våldigt många tycks ha röstat på Trump för att de helt enkelt vill se en politisk regim som återupprättar ett rasistiskt och patriarkalt USA av mer traditionellt snitt.

Allt pekar på att Trump kommer att ge sina väljare det de vill ha. Trumps seger är en framgång för en konservativ linje som kommer att märkas realpolitiskt. Däremot tyder allt redan nu på att Trump kommer vilja genomdriva den här reaktionära politiken i ett mycket starkare samförstånd med det övriga etablissemanget än vad han gav intryck av under valrörelsen. Hans segertal i natt andades försoning gentemot Clinton-läget. Han pratade även om att ena alla amerikaner. Det finns all anledning att ta honom på orden när han vill gjuta olja på vågorna gentemot demokratiska politiker och byråkrater. Det kommer inte att bli någon total konfrontation mellan demokrater och republikaner. Däremot måste som sagt arbetare, kvinnor, invandrare och etniska minoriteter bereda sig på ett politiskt krig de kommande åren. När allt kommer omkring är det ett krig som redan pågår, men som Trump kommer att fortsätta och sätta sin egen prägel på.

Den verkliga faran i den situation som uppstått är inte personen Trump, utan att han har mobiliserat och format en militant reaktionär rörelse som inte kommer att försvinna bara för att han delvis slår på bromsen när han väl nått fram till Vita huset. Trumps seger är en tydlig indikation på reella motsättningar i USA. Bernie Sanders kampanj visade, vilket vi skrivit om tidigare, att det finns ett annat läger, ett vänsterradikalt sådant, som är beredda att kämpa – även om Sanders när det kom till kritan inte var det. De kommande åren i USA kommer att präglas av kampen mellan de sidor som nu har utkristalliserat sig.

Klasskamp är den enda vägen framåt

En strategisk uppgift är att splittra Trumps block och rädda de sektorer av arbetare som anslutit sig dit för att försvara sekundära och underordnade fördelar de kan ha av att vara vita och/eller män. Socialister måste nu kunna visa att en bättre framtid väntar om hela arbetarklassen enas över gränser som har med kön och färg att göra i en kamp för alla arbetares intressen.

En sådan gemensam kamp handlar inte om att offra de socialt förtrycktas specifika frågor utan om att göra dem till hela arbetarklassens kampfrågor. Precis som de ryska bolsjevikerna alltid betonade måste den socialistiska arbetarrörelsen vara en tribun för alla förtryckta, vilket innebär att den måste kämpa även för invandrarna, kvinnorna, de sexuella minoriteterna osv.

Trumpisterna vill istället ha en kamp mellan identiteter, som vita och svarta och män och kvinnor mot varandra, allra helst inom arbetarklassen. Den ska handla om fördelningen mellan olika grupper om de smulor som storkapitalet avstått från. Trumps linje är att hetsa de vita arbetarna mot latinos och svarta inom arbetarklassen. Identitetspolitikerna svar är att hetsa de svarta och latinamerikanska arbetarna mot de vita arbetarna under frasaradikala slagord som stannar vid att ”bekämpa rasismen i vardagen” eller att ”säga ifrån vid fikabordet”. Medan arbetarna slåss mot varandra i omklädningsrummet sitter bossarna och skrattar på Wall Street.

Det är utifrån den konflikten som identitetspolitiken är så kriminell, då den är småborgarvänsterns inverterade variant av Trumps politik. Frågan om identitetspolitik är i dag i USA inte en akademisk debatt. Det är en konkret fråga om vilken kampstrategi som ska gälla de kommande åren. Det är inte Bernie Sanders förrädiska reformism eller identitetsvänsterns projekt med en kamp inom de förtryckta grupperna som kommer att lösa den djupa kris de amerikanska arbetarna befinner sig i. Antingen kommer arbetarna i USA att formera sig kollektivt på klasskampens grund eller så väntar en period av fatala nederlag.

eFolket

Trump, Bernie US – Exit?

Ledare

eFolket 9/11 2016

Bilden av USA krackelerar

Miljardären Donald Trump lyckades inte bara mot alla odds ta över det Republikanska partiet utan också USA. Förhoppningsvis leder detta till att bilden av USA som politiskt föredöme även krackelerar här i Sverige.

Idealiseringen av det politiska systemet i USA har fått sig en knäck. Folket i USA tvingades att välja mellan pest eller kolera i presidentvalet, antingen en reaktionär kvinnohatande rasist eller en imperialistisk hög.

Med valet av Donald Trump inrättar sig USA bland andra ”bananrepubliker” med bisarra politiska ledare, som lyckats ta sig till makten genom politiska val, men själva föraktar demokratin. Denne multimiljardär lyckades framställa sig som en kämpe mot den allt mäktigare och rikare ekonomiska eliten. Att denna politiska bluff gick hem säger allt om den existerande demokratin i USA.

Allt fler människor i USA har marginaliserats, allt fler kommer allt längre från den amerikanska drömmen. Klyftorna har ökat i allt snabbare takt. Allt fler medborgare har tröttnat på politiker som enbart gynnar de redan rika. Man är besvikna på ett politiskt system, där det är pengarna som bestämmer över den politiska makten.

Det tragiska är att dessa besvikna medborgare inte har möjligheten att välja någon som verkligen är beredd att ta strid mot den politiken som dikteras av Wall Street och den ekonomiska eliten, utan istället väljer en reaktionär populist som själv tillhör till ekonomiska makteliten. Donald Trumps hela valkampanj har präglats av ett flörtande med de mest reaktionära krafterna i USA, främlingsfientliga, rasistiska, homofoba och antifeministiska strömningar.

För USA:s arbetarklass, för minoritetsgrupper, för fattiga och utslagna är det ett svårt bakslag att få en sådan president. En svår situation blir inte bättre för dem som redan har hamnat i utanförskap med Donald Trump som president.

Men trots Hillary Clintons framtoning i kampanjen så skulle hennes politik knappast leda till några förbättringar för dem som har det sämst i USA. Väljarna insåg detta. Därför misslyckades hon inte bara med få stöd från vita arbetarklassväljare, som traditionellt röstar på Demokratiska partiet, utan också med att mobilisera många av de svarta väljare som i de förra valen stödde Barack Obama. Orsaken till detta kan man spekulera om, men en viktig orsak är naturligtvis att hon – till skillnad från Obama – uppfattas av väljarna som en representant för den rika eliten i USA.

När det gäller utrikespolitiken, vet vi inte var Donald Trump står – att han själv talat om att avveckla en del av USA:s roll som världspolis, ska man inte ta för mer än ord. Många presidenter i USA har förvandlats från duvor till hökar när en konflikt i omvärlden spetsas till.

När det gäller Hillary Clinton vet vi dock att hon är en hök. Hon anser nämligen att det är viktigt för USA att agera som en imperialistmakt:

”USA är en exceptionell nation. Jag tror att vi fortfarande är Abraham Lincolns sista, bästa hopp på jorden. Vi är fortfarande Ronald Reagans lysande stad på kullen. Vi är fortfarande John F. Kennedys stora, osjälviska, empatiska land ... Faktum är att vi är det nödvändiga landet ... Oavsett hur svårt det är eller hur stora utmaningarna är, så måste USA leda.”

I Etc [skriver Kajsa Ekis Ekman](#):

“När Hillary Clinton talar om USA:s roll ter sig George W Bushs cowboyretorik som framsynt – hos henne är vi tillbaka i den vite mannens börda.”

Så även om utsatta människor i USA tvingas leva med Donald Trump som president de närmaste fyra åren så slipper åtminstone utsatta människor i fattiga länder hotas av imperialisten Hillary Clinton. Minns att hon stödde George W Bushs beslut att invadera Irak.

Inte bara för Hillary Clinton utan även för det demokratiska partiet är givetvis valutgången ett hårt slag. Demokraterna blev inte bara av med presidentposten, de misslyckades även med få majoritet i representanthuset. Det är republikanerna som nu samlas kring köttgrytorna i Washington. De som ger både inflytande och pengar i plånboken.

Bara socialismen kan besegra trumpismen

Hans Hjalte

eFolket 9/11 2016

Presidentvalet i USA hade kunnat få en annan utgång om inte etablissemangen inom det Demokratiska Partiet med alla medel hade motarbetat den gräsrotsrörelse som fick fart under nomineringen av kandidaterna till presidentposten. Bernie Sanders kandidatur bars fram av dem som är missnöjda med de ökande klyftorna i USA och den ekonomiska elitens makt. Men han motarbetades av sitt eget parti som redan hade bestämt sig för att Hillary Clinton skulle vara partiets kandidat.

Svenska medier negligerade länge Bernie Sanders framgångar i primärvalen och chanser. Ville man i Sverige ha information om detta fick man söka själv i utländska medier. Desto större har mediepådraget blivit senare när det stod klart att Hillary Clinton skulle bli Demokraternas presidentkandidat. Under valkampanjen har sedan svenska media överdrivit hennes chanser att bli vald och i vissa fall blivit en del av Clinton-kampanjen.

Bernie Sanders hade även i sin presidentvalskampanj kunnat mobilisera många av dem som är missnöjda med orättvisorna i det USA, de som Hillary Clinton misslyckades med att få till valurnorna.

I maj redovisades en opinionsundersökning som beställts av medieföretagen *NCB News* och *Wall Street Journal* och genomförts den 15 till 19 maj. Den visade att [Bernie Sanders hade ett övertag på 15 procent om presidentvalet skulle stå mellan honom och Donald Tramp](#), medan motsvarande övertag för Hillary Clinton över Tramp endast var tre procent. En undersökning som genomfördes några dagar tidigare för *CBS News* och *New York Times* gav Bernie Sanders ett övertag på 13 procent.

Att Hillary förlorade 22 stater till en 74-årig socialist utan startkapital, vars kampanjchef arbetar som serietidningsförsäljare, var tydligen inte en tillräckligt tydlig varningsklocka för det demokratiska partiets ledning. Eller var det helt enkelt så att man var livrädda för att USA skulle kunna få en president som vill driva en socialdemokratisk politik av svenskt 60-talssnitt?

Daniel Suhonen skrev före valet i *Etc* att:

”[oavsett hur det går i valet](#) så står den amerikanska vänstern inför stora utmaningar. som jag ser det har den stora revolutionen i amerikansk politik skett i skymundan av skandalerna. Det verkligt

stora som skett i amerikansk politik 2016 är inte högerpopulisten Donald Trump utan den demokratiska socialisten Bernie Sanders.”

Daniel Suhonen citerar i sin artikel en rubrik ur den amerikanska vänstertidningen *Nation*:

[”Det är bara socialismen som kan besegra trumpismen.”](#)

Bättre kunde det inte ha sagts.

En del dem av dem som stödde Bernie Sanders, gjorde naturligtvis som John Fooley: ([läs tidigare intervju i eFOLKET](#)) och arbetade för Hillary Clinton i valkampanjen, inte för att de gillade Clinton, men för att de avskydde Donald Trump. Men långt i från alla gjorde det. Många av Bernie Sanders-aktivisterna var säkert så besvikna att de inte ens röstade.

Den finns en överdriven syn på betydelsen av presidentvalet i USA och en underdriven känsla för tillståndet i USA, hur missnöjet med de språngartat de ekonomiska klyftorna har växt under det senaste decenniet.

Bland förlorarna i årets val finns inte bara Clinton och USA:s opinionsinstitut utan även de traditionella svenska medierna, som bekymrats sig mer över risken att den reaktionäre Donald Trump skulle kunna bli president än att syna bägge kandidaternas ståndpunkter. Det är för övrigt inget nytt speciellt uppseendeväckande med en reaktionär president i Vita Huset. Borgerliga media och politiker brukar underdånigt hylla dem.

Det viktigaste är inte Donald Trump lyckades ta sig ända till Vita Huset. Det viktigaste som har hänt i USA är att Bernie Sanders under sin kampanj spred hopp i USA om att det finns växande socialistisk rörelse i USA. En rörelse som kan växa och förändra USA till ett mer rättvist samhälle. Det kan inte Donald Trump göra.

Flamman

Se upp för att kopiera Hillary och Bernie

Jonas Wikström

Flamman 10/11 2016 [artikeln skriven 4/11]

USA:s presidentval inträffar alltid två år före de svenska valen. Trender från den amerikanska valrörelsen kommer i precis rätt tid för att påverka de svenska partiernas kampanjupplägg. Men det finns fällor. Jonas Wikström tittar västerut och silar bland lärdomarna från det nyss avgjorda presidentvalet.

Jo, USA är faktiskt störst och bäst. Åtminstone när det gäller nya metoder för att vinna väljare. Amerikanska valrörelser är därför alltid en stor inspirationskälla för svenska kampanjmakare. Men bara de bästa kampanjmakarna lyckas sortera ut vad som faktiskt går att över-sätta till svenska förhållanden. Och det som går att översätta från ett stort, dominerande parti till ett annat (till exempel från Demokraterna till Socialdemokraterna) kan fortfarande vara irrelevant för små, socialistiska partier – som Vänsterpartiet. Politisk kultur, valsysteem och väljarattityder utgör andra skillnader som gör en del trender och tendenser svåröverförbara.

Ta detta med populismen, till exempel. Det har visserligen alltid varit vanligt att göra anspråk på att företräda vanligt folk mot Washington eller Wall Street. Men i år har det varit av-görande för framgång på ett helt annat sätt än tidigare, oavsett om det handlat om Donald Trumps säga-precis-vad-han-tänker-attityd och skott från höften, eller Bernie Sanders slagkraftiga kritik av den ekonomiska eliten. Båda kandidaterna har dessutom vunnit på att inte vara traditionella politiker, utan genuina outsiders.

Men det här är ett framgångsrecept framför allt i länder med lägre förtroende för det politiska systemet. I USA är tilltron till politiken historiskt låg. I Sverige har däremot förtroendet för regeringen och för de politiska partierna ökat stadigt sedan 90-talet. Det finns helt enkelt inte samma behov för Jonas Sjöstedt eller Stefan Löfven att framstå som icke-politiker. Att

kopiera en retorik där man talar om ”eliten” riskerar också att betraktas som udda av svenska väljare, som är ideologiskt medvetna och vana att se politik som en fråga om vänster och höger – inte ”här nere” och ”där uppe”.

Demokraternas gräsrotsorganisering brukar också vara en förebild för svenska partier, ända sedan Obamas första kampanj 2008. I år har många imponerats av hur Bernie Sanders byggde upp en entusiastisk gräsrotsrörelse under primärvalen. Och visst kan vi lära en del om hur man organiserar volontärer, framför allt när det gäller tekniska hjälpmedel. Även i Sverige skulle personer som bara har en lös anknytning till partierna kunna göra en insats i valrörelserna. Men i huvudsak är det att gå över ån efter vatten: här finns ju redan listor med tiotusentals aktiva partimedlemmar – listor som skulle göra amerikanska kampanjorganisatörer gröna av avund. Självklart ska man göra det lätt för partilösa att vara med, men man kommer att finna att det är svårare i ett land med starkare partipolitisk identifiering och mindre personfokus.

Mobilisering är en annan sådan där sak som återkommer i ”vad kan vi lära av USA”-diskussionerna. Men amerikanska val kommer alltid att handla mer om mobilisering av icke-röstande än vad som är motiverat i Sverige. I USA är det helt enkelt så ohyggligt många fler som inte röstar. I ett land med 86 procents valdeltagande är det nästan omöjligt att vinna ett val utan att också försöka vinna över andra partiers anhängare. Det får också konsekvenser för retoriken: Donald Trump kunde låta så aggressiv som han gjorde därför att strategin helt enkelt inte var att vinna över några demokrater. Då gör det ju inget om man framstår som vansinnig för det andra partiets väljare. I Sverige kan man inte på det sättet ägna en hel kampanj åt att tala till kärnväljarna, utan måste fundera mer på vad som kan förmå väljarna att byta parti.

Ska man lära av utländska valrörelser, borde i allmänhet mer intresse riktas mot politiska system som är mer lika vårt eget. Det ger förmodligen mer att studera stortingsvalet i Norge nästa år.

Men om de svenska partierna ändå ska välja en sak att kopiera från den amerikanska valrörelsen, så är det de digitala kampanjerna. Inte för att någon särskild kanal fått ett genombrott (nej, inte heller här kommer 2018 att bli ”Snapchatvalet”) utan för genomslaget, intensiteten, påverkan på traditionella medier. Blixtsnabba reaktioner i sociala medier ramar in politiska händelser långt innan en aldrig så effektiv traditionell kampanjstab hunnit börja fundera på motdrag. I USA var det framför allt avsändare i utkanten av partiapparaterna, eller helt utanför, som formade debatten på det sättet. På det sättet förlorar partierna lite kontroll, men vinner i flexibilitet, snabbhet – och möjligheter att svära sig fria om någon går över gränsen. I Sverige 2018 riskerar SD – med sin berömda ”svans” – att bemästra den här grenen bäst. Här får vänstern gärna försöka komma ikapp med hjälp av förebilder på andra sidan Atlanten.

Jonas Wikström skrev sin ledare (4/11) innan det stod klart hur valet slutade.

Den president man förtjänar

Jonas Elvander

Flamman 10/11 2016 [artikeln skriven 4/11]

I Donald Trump har det demokratiska partietablissemanget fått den president de förtjänar. Nu finns möjlighet för en bred progressiv motrörelse att bildas i USA.

Bara timmar efter att det stod klart att Donald Trump vunnit presidentvalet i USA framstod det hela som logiskt. Varför skulle inte en rasistisk, sexistisk antidemokrat vinna valet just nu? Det ligger ju i tiden.

I fokus i eftervalsanalysen måste stå två saker: Trumps väljare och hans rival. Han har aktivt piskat upp rasistiska stämningar och fått med sig stora delar av den vita manliga medel-

klassen. Resultatet är vad som har kallats en ”whitelash”, en ursinnig rasistisk och sexistisk reaktion på åtta års styre av en svart president och utsikten av ytterligare fyra år under en kvinna.

Men faktum kvarstår att en stor del av Trumps väljare i första hand röstade på honom av ekonomiska skäl. Känslan bland många vita arbetarklassväljare att allt långsamt hela tiden blir sämre är starkt förankrad i verkligheten. Att denna känsla kan ta sig rasistiska uttryck bör inte förvåna någon. Sambandet mellan ekonomisk osäkerhet och fascism har varit känt sedan 30-talet. Max Horkheimers klassiska citat gör sig påmint: ”Den som inte är beredd att tala om kapitalism bör också tala om fascism”. Några som därför bör tala om fascism är demokraterna.

Sämsta tänkbara kandidat

Valet av Hillary Clinton till partiets presidentkandidat kan ha varit avgörande för Trumps seger. Tidiga mätningar under primärvalskampanjen visade att hon hade mycket sämre chanser att vinna mot honom än vad Bernie Sanders hade. I dagens upproriska politiska klimat var hon den sämsta tänkbara kandidaten att ställa mot en demagog som Trump. Som Thomas Frank uttryckte det i *The Guardian* valde man ”en teknokrat som erbjöd finjusteringar när landet ville slå sönder maskinen med en hammare”. Ändå var det henne partietablissemangen lyfte fram som sin kandidat genom att favorisera henne över Sanders. Det var ju hennes tur nu. Hon är ju så kompetent.

Redan när det visade sig att Clinton hade svårare att nå ut till unga kvinnor än väntat borde alarmklockarna ha börjat ringa. Hatet mot Clinton som person ska inte underskattas men problemet är större än så. Djupt sammanslingrad med såväl finansvärlden som krigsindustrin är det svårt att se henne som en förkämpe för varken jämlikhet, social rättvisa eller fred. Clinton är en perfekt representant för det ideologiska haveri som präglade demokraterna sedan de blev ett nyliberalt parti på 80-talet. När hon valdes till presidentkandidat lämnade man automatiskt walkover i klasspolitiken, den fråga där man hade kunnat besegra Trump. Den politiska misräkning som demokraterna gjorde detta val var ödesdiger.

Därmed inte sagt att Trumps rörelse inte bör tas på allvar. Det finns inga garantier för att han hade förlorat mot Sanders. Rörelsen som Trump har byggt upp saknar motstycke och kommer sannolikt att präglade amerikansk politik under lång tid framöver.

Den liberala demokratin i kris

Ur ett globalt perspektiv är det svårt att inte se Trumps seger som del i en rådande våg av högerpopulism, rasism, nationalism, antiliberalism och revanschism. Brexit, fredsomröstningen i Colombia, Filippinernas Rodrigo Duterte, för att inte tala om Le Pen, Farage, Wilders, Petry, Orbán, Kaczynski och Åkesson är i grunden uttryck för samma vrede.

Strukturellt går rörelsen inte att förstå om man inte tar den ekonomiska utvecklingen i västvärlden i beaktning: skenande klassklyftor, stagnerade reallöner, outsourcing och automatisering är de materiella förutsättningarna för missnöjet. Ideologiskt är det dock inte i första hand missnöjet över dessa förhållanden som är drivande. Den backlash som nu pågår överallt är riktad mot samma mål: den progressiva kultur av ”politisk korrekthet” som präglade de liberala demokratierna och som högerpopulister hävdar har upphöjts till naturlag. Tolerans, multikulturalism, feminism, reproduktiva rättigheter, etniska och sexuella minoriteters rättigheter, det vill säga de få områden där vänstern faktiskt har åstadkommit något de senaste decennierna, utgör den huvudsakliga måltavlan. Med Trumps seger har denna offensiv fått nytt bränsle. Den liberala demokratin befinner sig i dag i kris värden över. Det blir successivt alltmer rumsrent att ifrågasätta de upplysningsvärden som alltid har varit den demokratiska världens grundpelare.

Status quo bruten

Samtidigt innebär Trumps seger att den politiska status quo som har rått sedan 80-talet har brutits. För första gången sedan Ronald Reagan har en president valts som går på tvärs med rådande ekonomisk-politiska dogmer. Vad detta konkret kommer att innebära är svårt att veta. Trumps egen ekonomiska politik är ett hopkok av både isolationism och Reaganomics. Men klart står att det faktiskt är möjligt för en outsider att bli vald på en alternativ agenda.

Vissa inom vänstern valde att aktivt stödja Trump av denna anledning, det skulle bryta status quo och tvinga vänstern att faktiskt formulera ett seriöst alternativ hävdade man. Den typen av strategiska resonemang är dock oansvariga och respektlösa eftersom de bortser från de krafter som Trump har mobiliserat och den utsatthet som svarta, latinos, muslimer, papperslösa, kvinnor och sexuella minoriteter kommer att leva i under Trump. Dessutom kommer Trumps maktinnehav att innebära ett hot mot både klimatet och världssäkerheten och få långsiktiga konsekvenser i och med makten över utnämmandet av domare i högsta domstolen.

Men trots det kan hans seger vara den väckarklocka som behövs. Kanske kan de rörelser som Bernie Sanders, Jill Stein, Elizabeth Warren, Black Lives Matter och Occupy Wall Street startat nu växa ihop till en livskraftig progressiv oppositionsrörelse. Demografiskt har en sådan rörelse framtiden för sig. Om den inte förmår etablera sig nu, så när?

Internationalen

Det är inte presidentvalet som är grejen

Emma Lundström

Internationalen 1/11 2016

Det är bara några dagar kvar till presidentvalet i USA och det finns mycket att säga. Om e-postskandaler, FBI-undersökningar, Trumpfloskler och det faktum att det är väldigt jämnt skägg. Men en sak är så gott som säker: Hillary Clinton vinner och det kommer inte att innebära några underverk för den amerikanska arbetarklassen. Framförallt inte för de underbetalda kvinnorna. Att en demokrat blir president är inte särskilt spännande, det har hänt sex av de sju senaste presidentvalen.

Desto mer intressanta än själva presidentvalet är valen till senaten och representanthuset. Där kan framgångar för Demokraterna faktiskt ha betydelse i år. Av två anledningar. Den första är att det ser ut att vara möjligt att få demokratisk majoritet, åtminstone i senaten, vilket skulle vara betydelsefullt på många plan och göra det lättare för en demokratisk president att få igenom sin politik. För det andra så skulle det vara ovanligt många vänsterinriktade demokrater som i svallvågorna av Bernie Sanderskampanjen blev invalda, bland annat Russ Feingold som kandidater till senaten för Wisconsin. Den bakomliggande orsaken är att det bland många av Demokraternas väljare idag finns en önskan om att se en mer progressiv politik. Om Demokraterna vinner senaten och representanthuset skulle det innebära att Bernie Sanders och personer som står honom nära politiskt, faktiskt får reellt politiskt inflytande.

Det är inte många av Demokraternas mer progressiva väljare som hyser några större förhoppningar om att Hillary Clinton ska stå fast vid den politiska plattform som antogs under partikonventet i somras och som Bernie Sanderskampanjen lyckades påverka en hel del. Men med påtryckningar från Sanderspolitiker i senaten och representanthuset kan det kanske vara möjligt att hålla kursen åt vänster istället för höger.

Den 8:e november går amerikanerna till valurnorna.

Nyliberalismens svarta hål

Håkan Blomqvist

Internationalen 9/10 2016

Trumps seger kan ses som nyliberalismens inomkapitalistiska slutstation, eller snarare svarta hål. Vi erfar en liknande utveckling i land efter land. Där den nyliberala kapitalistiska utvecklingen slagit sönder stora arbetande befolkningsgruppers livsvillkor och framtidsmöjligheter krävs en utväg. Om inte vänsterkrafter förmår kanalisera det behovet i solidarisk jämlikhetsriktning gör andra det för andra syften. Det menar Håkan Blomqvist i en kommentar till det amerikanska valet.

Som man sår får man skörda. Årtiondens nedbrytning av sociala trygghetssystem, jobbsäkerhet och framtidsmöjligheter för breda befolkningsgrupper har sitt pris. Likt resultatet i den brittiska Brexitomröstningen chockas världens liberala etablissemang av Trumps seger i USA. Så obegripligt, så otacksamt, så avgrundsdjupt. När Obama nästan övervunnit finanskrisen, när alla siffror vänt uppåt, när globaliserad ekonomisk liberalisering och frihandelsavtal utlovar blomstrande framtid...

Men verkligheten bakom eliternas framgångssagor är en annan. Den amerikanska arbetslösheten ligger i själva verket kring 15-20 procent beroende av beräkningsmetod, sysselsättningen minskar, miljoner söker inte ens längre arbete, hela ökningen av antalet jobb efter finanskrisen handlar om osäkra tillfällighetsanställningar. Inkomstökningarna efter 2008 har i sin helhet gått till den rikaste procenten av USA:s befolkning. 48 miljoner amerikaner lever på matkuponger. Samhällsklyftorna har vidgats i skräckinjagande fart.

Två ytterligheter förekommer i förklaringarna till Trumps seger. Den ena, ofta liberala, att svartas och kvinnors framryckning i det amerikanska samhället provocerat fram en motreaktion från vita amerikanska män som förlorat makt, inflytande och ekonomisk ställning. En svart man på presidentposten följd av en kvinna, var helt enkelt för mycket för det manliga vita maktamerika. Den andra, gärna med socialistiska förtecken, utgår ifrån att allt i grunden handlar om ekonomin. Bakom Trump, liksom tidigare Brexit, står en väldig klassreaktion gentemot den nya tygellösa kapitalismens globala framfart. Och medan den första tolkningen gärna uttrycker avsky mot obildad och förbittrad arbetarklass riskerar den andra att undervärdera reaktionära – bakåtsträvande – värderingars och rangordningars betydelse.

I själva verket hänger de båda förklaringarna samman. Nyliberalismens skövlingar av människors livsvillkor ger upphov till en social motreaktion underifrån mot kapitalismens följder. Den politiska kanaliseringen av denna motreaktion handlar om rivaliserande idéer och ideologi. Bernie Sanders företrädde ett försök att kanalisera den sociala revolten i socialistiskt väderstreck med solidariska antinyliberala jämlikhetslösningar. Clinton och demokraterna försökte däremot hävda liberala fri- och rättigheter – med inflikade Sandersselement om 15 dollar i minimilön och kritik mot Wall Street – på basis av en bestående nyliberalt orienterad kapitalism. Medan Trump gjorde allt för att kanalisera den sociala motreaktionen till idéer om en mer auktoritär, nationalistisk (läs: chauvinistisk) och kontrollerbar kapitalistisk ordning – i förening med reaktionära ideal i försvar för det traditionellt vita USA:s maktordningar.

Trumps väg kan ses som nyliberalismens inomkapitalistiska slutstation, eller snarare svarta hål. Vi erfar en liknande utveckling i land efter land. Där den nyliberala kapitalistiska utvecklingen slagit sönder stora arbetande befolkningsgruppers livsvillkor och framtidsmöjligheter krävs en utväg. Om inte vänsterkrafter förmår kanalisera det behovet i solidarisk jämlikhetsriktning gör andra det för andra syften. Tragiken i historien är att den nyliberala kapitalismens maktblock har kidnappat de mänskliga rättigheternas dagordning och därmed riskerar att i miljoner människors ögon fjättra dem vid det sjunkande skeppet. Där jämställdhet, mångfald och minoriteters rättigheter nitats fast vid ökade ekonomiska klyftor, försvagade sociala skyddsnät, privatiseringar och hänsynslös profitjakt, riskerar bakåtsträvande och konservativa

ideal framstå som oskyldiga, ja eftersträvansvärda som alternativ till upplösning av samhällsväven. Vi ser det i den reaktionära vågen i östra Europa där exempelvis Lag & Rättvisa i Polen knyter ett mått av välfärdspolitik (symboliserat av de höjda barnbidragen) till extrem-konservativa och nationalistiska program. Vi ser det i den politiska islamismens framväxt som kombinerar extremt konservativa föreställningar med sociala program. Och vi ser det i franska Front Nationals demagogiska vänsterprofil på det ekonomiska området.

Den nyliberala kapitalismen har inte bara röjt trumpismens väg genom att trasa sönder sociala trygghetsmoment och framtidsutsikter. Den har också ideologiskt gödlat högeralternativ genom årtiondens ideologiska kampanjer mot solidariska samhällslösningar, vare sig dessa kallats socialism, kommunism eller något annat, och predikat den kapitalistiska entreprenörens och privata näringslivets lov. ”Jobb skapas av företag, inte politiker”, har varit ett liberalt älsklingstema liksom parollen att ”riktiga jobb” bara finns i det privata näringslivet. Och som man ropar får man svar. Den löjeväckande föreställning som många amerikaner tytt sig till är att Trump, som påstått framgångsrik storföretagare och miljardär – något som kablats ut i hans populära TV-show – kan lösa USA:s ekonomiska problem. Det är knappast ens en vulgarisering av det nyliberala budskap som år ut och år in pumpats ut från borgerliga opinionsbildare och think tanks över hela planeten, från Svenskt Näringsliv och Annie Lööf till Goldman Sachs och Harvard.

Så Trumps seger har ingenting att göra med att överge en rå bolagskapitalism, tvärtom, den kommer bara att söka växla över profitjakten till en i ideologiskt avseende antiliberal dagordning tillsammans med förändringar som ännu hårdare gynnar amerikansk kapitalism på såväl hemmaplan som internationellt. Skrotandet av Obamacare, klimatprogram och andra reglerande samhällsmekanismer tillsammans med ytterligare skattesänkningar för de rika leder i riktning mot den nyliberala kapitalismens konklusion i privatkapitalistiskt direktstyre med hjälp av en hårdför och reaktionär nattvaktarstat – det vill säga staten som, med Friedrich Engels’ ord för hundrafemtio år sedan, ytterst ett ”band av beväpnade män” – plus då den moderna statsmaktens stora myndighetsapparat.

På 1970-talet var en vanlig uppfattning bland nationalekonomer och statsvetare att de två systemen – Sovjet och USA – höll på att närma sig varandra med ökade marknadsinslag i öst och mer statligt inflytande och planering i väst. Ja, de kanske i en framtid rent av skulle löpa samman. Idag ser vi en annan typ av närmande. Den råkapitalistiska utplundringen av arbetskraft och samhälle bevakas av alltmer auktoritära politiska regimer i såväl Ryssland och Kina som i USA och på andra håll. Det sker både i en rörelse uppifrån, som i EU-projektet och den så kallade ”trojkan” riktad mot enskilda staters budgetbeslut, och genom erövring av den sociala revolten för att omforma den kapitalistiska exploateringen i andra ideologiska och politiska former.

Nyliberalismens framgångssaga, från dess första etablering genom kuppen i Chile 1973 och dess vidare omstötning av den reglerade efterkrigskapitalismen på kontinent efter kontinent, är sedan länge över. Men den definitiva slutpunkten sattes den 8 november 2016. Då inleddes en ny epok. ”Glöm inte att fira nyliberalismens död”, utropar Göran Greider i ETC. Men det firandet lär få dröja. Det är framgångssagan som så definitivt är slut, men det är istället nyliberalismens övergång till mörkaste skräckskildring vi dessa dagar upplever. Fortsatt vinstskövling genom än mer barbariserade politiska och ideologiska förhållanden, är vad som med Trump kliver över tröskeln till en nygammal värld. Dörren har vräcks upp för alla fördemokratiska ideal och värderingar som kan hämtas upp ur källargångarna. En amerikansk president med efterkrigstidens mest hatfyllda antidemokratiska budskap och Ku Klux Klans öppna support blir en plog för alla reaktionära krafter på planeten. Inte bara den amerikanska Alt right – det vill säga den så kallade ”Alternativa höger” som propagerar vita rasmaktsideal och delstater fria från afroamerikaner och hispanics – utan högerextremister, nationalist, främlingsfientliga och rasister jorden runt får starkare vind i seglen, ökad kraft och legitimitet.

Våra svenska Sverigedemokrater tar ytterligare steg mot normalisering i en värld där Trumps budskap var möjligt och många av världens ledande politiska krafter, liksom USA:s republikaner, rangerar in sig i den nya dagordningen.

Nej, lika lite som dåtidens vänster kunde fira den korrupta tyska Weimarrepublikens död 1933, firar vi idag den förhärjande nyliberalismens slut. Kapitalismens liberala dr Jekyll har bara förvandlats till sin Mr Hyde. Här finns inget glädjande ”vad var det vi sa!” – bara åter-samling av krafterna och strid, till the bitter end eller i riktning mot ljuset i tunneln då Trump-kapitalismen snabbt kraschar mångas villfarelser och den sociala vreden kan knytas till en solidarisk, demokratisk och jämlik utväg – för en hel mänsklighet.

Vad innebär Trumpsegern för Mellanöstern?

Gilbert Achcar

Internationalen 9/10 2016

Utrikespolitiskt, inte minst när det gäller Mellanöstern, kommer Donald Trump att bli en av de mest oförutsägbara presidenterna USA har haft sedan landet började föra en imperialistisk politik i slutet av 1800-talet.

Trump har sagt emot sig själv och ändrat uppfattning i många frågor om och om igen under sin valkampanj. Men om man tittar på ett par nyckelståndpunkter som han ändå har hållit fast vid under de senaste åren, så kan man i alla fall gissa sig till att hans presidentskap kommer att få följande konsekvenser för Mellanöstern:

Det syriska folket kommer att bli de första att få lida av valresultatet. Dörren till Amerikas Förenta Stater kommer att slås igen framför näsan på syriska flyktingar – möjligtvis med undantag för de kristna, eftersom Trumps hets mot syriska flyktingar framför allt bygger på islamofobi.

För att helt stoppa strömmen av flyktingar från Syrien har Trump förespråkat att det ska upprättas en ”säker” zon inom landets gränser, dit internflyktingar kan koncentreras istället för att få möjlighet att ta sig vidare till andra länder. Han skröt om att han tänkte tvinga Gulfstaterna att betala för detta, på samma sätt som han vill att Mexiko ska betala för den mur han har för avsikt att bygga på gränsen mellan USA och Mexiko.

Trump kommer också att anta en ny mer samarbetsvillig policy till Rysslands president Vladimir Putin, och förhålla sig till mer välvilligt till Rysslands intressen. I Mellanöstern innebär det att acceptera Rysslands roll i Syrien som positiv, och stödja Bashar al-Assads regim som den minst onda.

Logiskt skulle det också innebära att USA kräver av sina traditionella allierade i regionen att de ska sluta stödja den väpnade syriska oppositionen. Washington skulle därefter tillsammans med Moskva uppmuntra en syrisk ”koalitionsregering” som skulle inkludera en samarbetsvillig ”opposition”. Det kan öppna upp för ett amerikanskt samarbete med Assadregimen i vad den kallar ”kriget mot terrorismen”.

Med inställningen att föredra ”starka män” vid makten – som Trump delar med Putin – kommer han också att vilja förbättra relationerna med både Egyptens president Abdel-Fattah el-Sisi och Turkiets president Recep Tayyip Erdoğan. Trump kan försöka få dem att acceptera varandra och övertyga dem till ett gemensamt samarbete mot ”terrorismen” genom att låta varje president själv definiera vad som ska ses som terrorism i det egna landet.

Eftersom att Trump är beredd att konfrontera Iran genom att upphäva det kärnkraftsavtal som förhandlades fram av Obama-administrationen, är det inte omöjligt att han försöker locka med sig Saudiarabien i vad som skulle bli en sunni-triangel mellan Ankara, Kairo och Riyadh, uppbackat av Washington. Häri ligger dock inkonsekvensen i Trumps vision om Mellan-

östern, nämligen hur han ska kunna övertala både Moskva och Assadregimen att bryta med Teheran.

Avslutningsvis kommer ytterligare en av regionens ”starke män”, Israels Benjamin Netanyahu, att få betydligt förbättrade relationer till Washington. Därmed kommer även det palestinska folket få betala ett högt pris för Trumps valseger, då Netanyahu kommer att få friare händer än någon annan israelisk premiärminister har haft sedan Ariel Sharon efter 11 septemberattacken 2001.

Översättning: Per Leander

Ny tid

Vad händer nu?

Janne Wass

Ny Tid 9/11 2016

Ramaskriet har redan gått som en löpeld genom världen, så det är väl ingen större vits att ytterligare bidra till det. Vi står nu inför fullbordat faktum: det som ännu för ett halvt år sedan sågs som en omöjlighet har besannats; **Donald Trump** kommer att bli USA:s nye president. Som politiker är Trump ett oskrivet blad. Under valkampanjen har han hävt ur sig det ena påståendet efter det andra, ofta utan att ha några som helst fakta att sko sig på. Än har det handlat om att bomba skiten ur IS, än om att dra sig ur Nato. Alla ekonomiska experter, i alla politiska läger, har noterat att Trumps ekonomiska uttalanden varken har huvud eller fötter. Det går bra att häva ur sig saker under en valkampanj, men då man sedan står där med förvånningens finger i häpnadens mun och tvingas ta itu med problemen, kommer verkligheten emot. Exakt vad som nu kommer att hända är det ingen som vet, men vi ska här våga oss på några gissningar.

1. **Briefing.** Få presidenter har ställts inför en så gigantisk utmaning som Trump inför inaugurationen. Han har visserligen fått en snabbkurs i amerikansk politik under valkampanjen, men ingen president, åtminstone under de senaste 100 åren, har kommit till Vita huset med så lite erfarenhet och förhandskunskap. Under de tre månader som återstår innan Trump svärs in som president, kommer han att få sitta på skolbänken i Vita husets olika avdelningar och försöka trycka in så mycket information som möjligt under sitt tuperade hår.
2. **Regeringsbildning.** Under detta år borde Trump bilda en regering, vilket inte är den lättaste uppgiften i världen på grund av det stora agget mot honom inom det republikanska partiet. Vicepresident Mike Pence antas vara den som i första hand sköter det här arbetet. Inga säkra uppgifter finns att tillgå med men enligt spekulationer och rykten skulle den republikanske räven **Newt Gingrich** vara första valet till utrikesminister och New Yorks ex-borgmästare **Rudy Giuliani** till justitieminister. Finansminister väntas bli **Steve Mnuchin**, som plockas från Goldman Sachs, och inrikesminister **Forrest Lucas**, grundare av oljebolaget Lucas Oil. Alabamapolitikern **Jeff Sessions** finns bland favoriterna till posten som försvarsminister. Andra personer som finns med i spekulationerna är **Rick Perry**, **Sarah Palin**, **Mike Huckabee**, miljonären **Wilbur Ross**, läkaren och virrhjärnan **Ben Carson** och klimatskeptikern **Myron Ebell**. New Jersey-politikern **Chris Christie** finns också med i spekulationerna, men har på sistone tagit avstånd från Trump.
3. **Muren.** Efter alla sina löften om en mur mot Mexiko, kommer en av Trumps första åtgärder som president att vara att driva igenom ett beslut om en mur. Hans rådgivare kommer att informera honom om att det helt enkelt inte är ekonomiskt vettigt att bygga en riktig mur, och i stället föreslå en mer symbolisk mur bestående av elektronisk övervakning. Detta kommer Trump att godta, och kostnaderna räknar han antagligen med att betalas ”av Mexiko” över en längre tidsperiod genom handelstariffer och visumavgifter.

4. **Infrastruktur.** Ett sysselsättningspaket bestående av satsning på infrastruktur är en av de få frågor där Trump kan hitta en gemensam melodi med demokraterna, och han kommer således att driva igenom ett dylikt i början av sin presidentperiod, dels som en symbolisk gest av samarbete och handräckning.
5. **Immigration.** Talet om att deportera alla 11 miljoner papperslösa immigranter har Trump sedan länge övergett, och har senast talat om deportation av alla papperslösa immigranter med brottsregister. Det är oklart om vi då talar om några hundratusen, eller om de kring två miljoner personer som har fått anmärkningar för mindre förseelser, som parkeringsböter, men hursomhelst kommer Trump att märka att det praktiskt är snarast omöjligt att utvisa dem alla. För sakens skulle utföras en kampanj där några tusen utvisas, men några verkligt stora förändringar i USA:s immigrationspolitik är knappast att vänta. Snarast satsar Trump mer pengar på gränsövervakning. Också talet om att neka alla muslimer inträde i USA har Trump tagit tillbaka, men antagligen kommer han att göra verklighet av planerna på inreseförbud för personer från speciellt känsliga områden, som Syrien. Någon reform för att underlätta papperslösa immigranternas möjlighet att få medborgarskap och arbete får USA antagligen se i stjärnorna efter.
6. **Frihandel.** Trots protester från det egna partiet, kommer Trump att sätta käppar i hjulen för frihandelsavtalen TPP och TTIP med förevändningen att de är ekonomiskt och sysselsättningsmässigt ofördelaktiga för USA. Trump har talat mycket om att införa skyhöga tariffer för import från låglöneländer och länder som manipulerar valutan, som Kina. Om han lyckas driva igenom de tariffer på upp till 45 procent som han talat om, skulle de länderna svara med egna tariffer. Det skulle knappast hämta tillbaka produktionsjobben till USA, utan i stället skulle åtgärden leda till högre priser för importerade varor i USA och en försämring av USA:s export. Det samma gäller Trumps planer på tariffer och straffavgifter för amerikanska bolag som flyttar sin produktion utomlands. Det är möjligt att tariffer införs, men knappast i den storleksklass som Trump utannonserat.
7. **Skatter.** Trump har förespråkade gigantiska skattelättnader över hela inkomststegen, och föreslagit ett skattetak på 15 procent för företag. Åtgärden skulle leda till en tillfällig ökning av USA:s bnp, men samtidigt radikalt minska landets skatteintäkter. Förutom en skenande statsskuld finns risken att Trumps ekonomiska politik skulle leda till hög inflation och en påföljande recession, då storbolag sin vana trogen skulle dela ut allt högre bonusar och dividender, samt köpa upp sin egen aktiestock i stället för att anställa och investera.
8. **Putin.** Trump kommer så fort som möjligt att försöka få till stånd ett möte med den ryske presidenten. Putin kommer att försäkra Trump om att han gör allt för att bekämpa IS i samarbete med Syriens president Bashar al-Assad. Trump försäkrar Putin om att USA inte kommer att blanda sig i landets angelägenheter till exempel i Ukraina och Georgien. Putin kommer att fortsätta att bomba alla syriska rebeller utom just IS, men det bekommer inte Trump nämnvärt. I enlighet med sin America first-politik aktar sig Trump för att stöta sig med Ryssland, medan han vänder ett blint öga till Putins militära förehavanden. Frågor om mänskliga rättigheter och demokrati i Ryssland läggs längst ner i skrivbordslådan.
9. **Nato.** Trump har hotat att dra USA ur Nato, men också det uttalandet har han tagit tillbaka. Däremot kommer han antagligen att kräva att Europa och länder som Sydkorea och Japan betalar mer för amerikanskt beskydd. Detta kan få Europa att öka sin finansiering av Nato i viss mån, men diskussionen om ett gemensamt europeiskt försvar kommer att få mer fyr. Trump kan minska på trupperna i Europa, men framför allt i Ostasien. Hans rådgivare kommer ändå att varna honom för att det kan skada USA:s handelsintressen.
10. **Miljön.** Trump är klimatskeptiker och har lovat att USA utträder ur Parisavtalet. Men processen är tre år lång, och kräver ytterligare ett år för att träda i kraft, så innan USA gått ut ur överenskommelsen, har Trumps (första?) presidentperiod redan tagit slut. Däremot

kommer USA:s ekologiska fotavtryck antagligen att växa då Trump intensifierar utvinningen av fossila bränslen. Man ska inte heller vänta sig några stora satsningar på förnybar energi eller grön teknologi.

Ovanstående gäller alltså om Trump verkligen får igenom sina förslag. Men det är bra att minnas att USA:s politiska maskineri är tungrott och trögt, vilket bland annat **Barack Obama** fått erfara. Trump kommer visserligen att ha bakom sig både en kongress och en senat med republikansk majoritet, men frågan är hur stor gruppdisciplinen kommer att vara, och hur många republikaner som hoppar över till demokraterna.

Domedagsprofetior fyller som bäst sociala medier, men USA är fortfarande ingen diktatur och en president kan inte göra precis som hen vill. Trump är en misogynist, rasist, patologisk lögnare och på alla sätt olämplig för presidentposten. Men han kommer inte att avfyra kärnvapen mot Nordkorea av ett plötsligt infall. Hela hans karriär har definierats av mycket prat och relativt lite verkstad. De som kommer att drabbas värst av Trumps presidentskap är amerikanerna själva. Om inte republikanerna lyckas styra upp Trumps ekonomiska idéer, kommer USA med största sannolikhet att under de kommande fyra åren sjunka ner i ytterligare en recession. Arbetslösheten kommer att stiga, likaså inkomstklyftorna. Trump har svurit att skära ner i offentliga sektorn, så antagligen blir också den sociala servicen sämre, likaså kommer utbildning och forskning mycket möjligt skäras i.

Ekonomiskt kaos på den amerikanska marknaden speglar naturligtvis av sig också på resten av världsekonomin, och det är möjligt att vi går mot ytterligare en mörk ekonomisk period. Å andra sidan finns i situationen också en gnutta hopp, till exempel finns det öppningar för en mer protektionistisk och keynesiansk finanspolitik och en kraftigare reglering av banker och finansinstitut. Men börsfall kommer åtminstone inledningsvis att skapa visst kaos på finansmarknaden, och i det långa loppet kommer de värsta internationella följderna att vara de indirekta verkningarna av Trumps politik, och också hans brist på diplomati kan skapa ytterligare spänningar.

Det är på många sätt en osäker framtid vi går till mötes med Trump vid det amerikanska rodret, men också Trump måste som ledare för världens främsta stormakt anpassa sig både till amerikanska och internationella realiteter. Det går att avsätta en amerikansk president, och han kommer att vara omgiven av en erfaren stab som inte kommer att låta honom köra vare sig den amerikanska ekonomin eller världsfreden fullkomligt i sank. Frågan är naturligtvis hur långt Trumps eget tålamod räcker – det finns också en möjlighet att han självmant avgår om han inte får som han vill.

Ovanstående punkter är – det ska medges – till stor del vilda gissningar. Det kan också hända att jag är alldeles för optimistisk.

Offensiv

Trump en produkt av USA-kapitalismens kris

Per Olsson

Offensiv 9/11 2016

Högerpopulisten och miljardären tillika Republikanernas kandidat Donald Trump blir USA:s näste president. Trump blev president i ett val där de båda huvudkandidaterna var ytterst impopulära och där många väljare röstade emot – inte för – någon av kandidaterna.

Valutgången har skapat förfäran och är en varning. I avsaknad av ett stort antikapitalistiskt alternativ kunde Trump dra vinning av den avsky som finns mot etablissemangen och makt-eliten, trots att han minst av allt är någon ”folkets man”. Det låga förtroendet för Demokraternas presidentkandidat Hillary Clinton fällde avgörandet och blev till ett hinder i kampen för att slå tillbaka Trumps sexism, rasism och reaktionära patriotism.

Valutgången kommer dock att föda sina egen motreaktion i ett allt mer polariserat USA som genomsyras av djup politisk kris och misstro mot kapitalismens alla institutioner, särskilt kongressen (som Republikanerna fortsätter att dominera) och presidentämbetet.

Den smutsiga valkampanjen mellan historiens två impopuläraste kandidater har väckt ytterligare förakt mot det politiska system som kallas demokratiskt, men ”där en överväldigande majoritet känner att deras röst inte räknas eftersom det är storföretagens intressen som genomsyrar politiken” (New York Times den 25 oktober).

Till skillnad från tidigare val kommer detta val att bidra till att krisen för tvåpartisystemet och de politiska institutionerna fördjupas. Både Republikanerna och Demokraterna kommer ur valet mer försvagade och splittrade än tidigare.

”Vårt land går slokande mot ömsesidig garanterad förstörelse av vårt politiska system”, summerade den före detta försvarsministern William S. Cohen uppgivet.

Den politiska krisen är ytterst en följd av den amerikanska kapitalismens försvagning och kris.

Det finns en utbredd uppfattning i USA om att dagens och framtida generationer kommer att få det sämre än tidigare generationer. De som röstade på Trump i hopp om att han på något sätt skulle återuppväcka ”den amerikanska drömmen” kommer snabbt att bli besvikna. De stämningar som Trump till en del kunde dra vinning av under valet kan mycket snabbt vändas mot honom när han försöker göra allvar av sitt program.

Valutgången ska inte tolkas som att högern nu har kopplat greppet om USA. Det är värt att påminna om den opposition som följde efter att den reaktionära Tea Party-rörelsen fick sitt valgenombrott år 2010. Tea Party-rörelsens framgångar i mellanvalet år 2010, efter att ha lyckats parasitera på stämningarna mot att president Obama räddade banker och Wall Street, men inte jobb, under år 2008-2009 blev till en reaktionens piskrapp som födde motstånd och antikapitalism.

Men att detta motstånd och den utbredda antikapitalismen inte har organiserat sig politiskt, i form av ett nytt parti, ger utrymme för nya högerpopulistiska strömningar som i fallet Trump. Bernie Sanders primärvalskampanj gav dock en glimt av vad som är möjligt och vilket genombrott som ett nytt vänsterparti kan få.

Till skillnad från Clinton hade Sanders en bred marginal till Trump i opinionsundersökningarna och Sanders besegrade Clinton i primärvalen i både Wisconsin och Michigan, två stater som Trump vann.

Ingen sågs som mer etablissemang än Clinton. Det stöd som hon fick från de flesta kapitalister och även toppar inom Republikanerna spelade Trump i händerna. Valet tycks ha avgjorts av att lågavlönade vita arbetare, både män och kvinnor, som tidigare hade röstat på Demokraterna nu röstade på Trump, samtidigt som Clinton fick mindre stöd bland spansktalande och svarta än vad Obama fick år 2012, vilket i sin tur var en tillbakagång jämfört med år 2008.

”Clinton misslyckades också med att vinna stöd bland de unga som samlades bakom hennes rival Bernie Sanders i primärvalet och som röstade på Obama för fyra år sedan. Hon fick 54 procent av rösterna bland de mellan 18 till 29 år, mot Trumps 37 procent. Men Obama fick 60 procent i samma åldersgrupp 2014” (CNN den 9 november).

Långt ifrån alla som har röstat på Trump skulle ha kunnat vinnas över. Precis som i andra länder är stämningen och opinionen i USA inte entydig. Missnöjet tar sig också reaktionära uttryck i form av rasism och skuldbeläggning av invandrare. Dessa kunde ha bekämpats och begränsats med kamp, klasspolitik och konkreta steg mot bygget av ett nytt arbetarparti. Men fackledningarnas svek och stöd till Demokraterna samt ”Clintons brist på trovärdighet och

svaga budskap” (brittiska The Guardian den 9 november) gjorde att Trump inte utmanades av klassröster.

Istället kunde ”Trump framställa sig som en representant för samma anti-etablissemangsstämningar som ledde till att Storbritannien röstade för att lämna EU och som gjorde att Bernie Sanders vann de demokratiska primärvalen i 22 amerikanska delstater” (The Guardian den 9 november).

Eller som den globala kapitalismens språkrör Economist formulerade i sitt stöd till Clinton: ”Hon ligger mitt i den [kapitalistiska] politikens huvudfåra. I Storbritannien skulle hon tillhöra Tories och i Tyskland Kristdemokraterna”. Båda dessa partier är regerande högerpartier.

Demokraternas politik stoppar ingen högerpopulism. För att stoppa högerpopulismen och rasistisk splittring krävs ett politiskt program för välfärd, jobb, demokratisk kontroll av polisen och så vidare samt en kämpande rörelse av arbetare och unga.

Bristen på ett arbetaralternativ gjorde att Trump, liksom Clinton, paradoxalt nog vann arbetarröster på sina arbetarfientliga program. Trump, som försökte porträttera sig som de lågavlönades företrädare, vill exempelvis avskaffa Obamacare som har gett miljoner lågavlönade sjukförsäkring, men som också har gynnat privata försäkringsbolag.

Han har också lovat att sänka skatterna för både lågavlönade och rika, återbygga USA:s förfallna infrastruktur, skapa nya industrijobb samt ”fair trade” istället för ”free trade”. Inga av dessa löften kommer han att kunna infria. Misslyckanden på hemmaplan kan göra hans utrikespolitik ännu mer oberäknelig och farlig.

Trumps valseger är också ett förvridet uttryck för de stämningar som finns mot den kapitalistiska globaliseringens förlorare – arbetarna och de fattiga. Sedan år 2000 har över fem miljoner jobb i den amerikanska industrin gått förlorade. De nya jobben som ersatt industrijobben har tenderat att vara lågavlönade och med sämre villkor.

Istället för ”den amerikanska drömmen” har arbetarna och fattiga tenderat att få ut allt mindre av den ökade ekonomiska tillväxten. 90 procent av den växande kakan sedan år 2009 har gått till den 1 procent (rikaste) av befolkningen. Det sistnämnda gäller särskilt den nuvarande uppgången som är den svagaste någonsin och som nästan helt går arbetarna förbi. Sedan slutet på 1970-talet har klassorättvisorna i USA ökat på ett groteskt sätt. År 1979 tjänade en toppdirektör i USA 30 gånger mer än snittlönen för arbetarna. Nu tjänar toppdirektörerna 300 gånger mer.

Det är mot den bakgrunden som stämningarna i USA i grunden har förändrats, särskilt bland unga. ”Den amerikanska kapitalismens svåraste kris är att en majoritet inte längre hyser förtroende för det ekonomiska systemets grundvalar. I världens rikaste land är det inte ens hälften av de unga som stödjer kapitalismen”, skrev Time Magazine i maj.

Det är dessa stämningar som har resulterat i en vilja att bryta storföretagens makt och som har setts i Occupyrörelsen, i den framgångsrika kampen för att minimilönen ska höjas till 15 dollar i timmen, i segern mot jättepipelinan Keystone XL och den fortsatta miljökampen som nu i North Dakota, massrörelser för aborträtt och kvinnors rättigheter samt i kampen för hbtq-rättigheter och den nya medborgarrättsrörelsen Black Lives Matter.

Det kommer inte att ta lång tid innan motståndet mot den nye hatade presidenten organiseras, och detta motstånd kommer att formeras vid sidan av det demokratiska partiet och med udden riktad mot den ruttna kapitalism som Trump personifierar.

Marx och Engels skrev en gång att USA, dock inte ensamt, genomsyras av vad de kallade ”tjänstemannakorrupsion”, en allians mellan regering och börs.

Wall Streets (börsens) makt har länge varit känd i USA. Det var därför ingen tillfällighet att Occupyrörelsen år 2011 föddes med ockupationen av Wall Street och dess slogan, ”We are the 99%”, var direkt riktad mot den lilla grupp av superrika som styr USA och lägger beslag på en allt större del av den så kallade gemensamma kakan.

Occupy finns inte mer, men arvet finns kvar. Inte minst i form av Socialist Alternatives kamp för verklig demokrati och för en socialistisk omfördelning från rika, storbolag och bankerna till folket (de 99 procenten).

Sanders skulle ha besekrat Trump – USA behöver ett parti för de 99%

Per-Åke Westerlund

Offensiv 9/11 2016

Med parollen ”politisk revolution mot miljardärklassen” var Bernie Sanders den kandidat som kunde ha besekrat Donald Trump. Sanders blev under kampanjen USA:s populäraste politiker och hade stor ledning över både Trump och Clinton i opinionsmätningarna.

Sanders kallade sig demokratisk socialist och fick massivt stöd för sin hårda kritik av Wall Streets banker och storföretag. Bland hans krav fanns avgiftsfri utbildning, avskrivning av studielån, sjukvård för alla och en minimilön på 15 dollar i timmen.

Hans kampanj tog inget stöd från banker och storföretag, utan samlade in nära 230 miljoner dollar (2,2 miljarder kronor) från över två miljoner anhängare (medelbidraget var 27 dollar, 260 kronor).

Bland unga väljare fick han över två miljoner röster i primärvalen, fler än Trump och Clinton tillsammans. Till och med på Demokraternas konvent fick han 46 procent av delegaterna, trots att primärvalen var riggade för att gynna Hillary Clinton. Men när han accepterade Clintons kandidatur uppgav 41 procent av unga väljare att de inte tänkte rösta.

”I en opinionsundersökning utförd av NBC röstade 84 procent – över 75 000 – på att de önskade att Bernie Sanders fortfarande var med i valet till president. Hans kampanj gav en glimt av potentialen för miljontals människor att komma samman i en långtgående ’politisk revolution mot miljardärklassen’”, rapporterade Philip Locker från Socialist Alternative i en artikel i Offensiv i slutet av september. Då låg Sanders fortfarande 14 procentenheter över Clinton i opinionen.

Sanders var en klart starkare kandidat än Clinton i kampen mot Trump. En opinionsmätning i Wall Street Journal i maj visade att Sanders skulle besekrat Trump med 15 procent. Men för Demokraternas partiledning var det viktigare att behålla banden till Wall Street. De ledde därför en hård kampanj för Clinton mot Sanders.

Socialist Alternative, som är CWI:s anhängare i USA (Rättvisepartiet Socialisterna är den svenska sektionen av CWI), förespråkade att Sanders skulle ställa upp som en oberoende kandidat. Att han ställde upp för att bli Demokraternas kandidat var en enorm hämsko på grund av Demokraternas historia.

Socialist Alternative har i flera kampanjer visat hur socialistiska idéer kan vinna masstöd i USA. Kshama Sawant från Socialist Alternative valdes till Seattles kommunfullmäktige 2013 med över 90 000 röster. Hon blev sedan omvald 2015. Valet av Kshama Sawant byggde på en uttalat socialistisk gräsrotskampanj som senare tvingade fram att Seattle blev den första större staden som beslutade om 15 dollar i timmen i minimilön.

När Sanders kapitulerade för Clinton med argumentet att rösta för ”det mindre onda”, alltså att Trump var värre, tappade han den masspublik han hade haft. ”Den en gång entusiastiska rörelsen bakom Bernie är nu till stora delar förvirrad, demoraliserad och uppsplittrad, inte

längre kapabel att agera som en sammanhållen kraft som drar samhället vänsterut”, rapporterade Socialist Alternative i en artikel och varnade:

”Varje gång vänstern misslyckas med att organisera en kraftfull, kämpande arbetarklassutmaning mot storföretagens som-vanligt-politik kommer folklig ilska mot kapitalismens misslyckanden att kanaliseras bakom högerens ’anti-etablissemang’-figurer som Trump. Ju mer vänstern knyter sig till Demokraterna, desto mer underminerar den sin egen trovärdighet genom att täcka för storföretagens politiker, och desto mer utrymme skapar de för Trump eller andra sorters högerpopulistisk trångsynthet att frodas”.

Stödet till Demokraterna skulle, även om Clinton hade vunnit, banat väg för nya trumpfigurer.

Socialist Alternative gav sitt stöd till Jill Stein, det Gröna partiets kandidat, som det tydligaste antikapitalistiska valet med ett program som mycket liknade Sanders från primärvalet. En stor del av Demokraternas kampanj – reklam i tv med mera – handlade om att försöka vinna över Steins väljare på grund av hotet från Trump. Trots detta kunde Jill Stein vinna över en miljon röster.

I artikeln från september förklarade Philip Locker från Socialist Alternative:

”Vi kan inte bara ’vänta ut tiden’ fram till november för att stoppa Trump. Hans kampanj ger rasister självförtroende just nu. Vi behöver fredliga massdemonstrationer för att bemöta Trump var han än dyker upp och länka detta med bygget av en oberoende rörelse mot rasism och ojämlikhet. Opinionsundersökningar har ständigt visat att en massiv majoritet inte håller med den hatfyllda miljardären Trump. Om valet bara var en omröstning om hans vara eller icke vara skulle han besegras med lätthet.”

Socialist Alternative förklarar att de står för bygget av ett nytt parti:

”Konturen för ett nytt parti skulle kunna skapas på initiativ av de fackförbund till vänster som stödde Bernie, som National Nurses United, och sammanföra aktivister från Black Lives Matter, Occupy Wall Street, gröna, socialister och andra sociala rörelser som rör sig vänsterut. En början skulle kunna vara demokratiska konferenser för att diskutera en plan för att ställa upp oberoende kandidater och diskutera en plattform och strukturer för ett nytt rikstäckande parti.

För att vara effektivt skulle ett riktigt vänsterparti inte bara begränsa sig till valinitiativ. Förändring kommer främst genom masskamp och ett nytt parti ska fungera som ett centrum för organisering, för att bygga rörelser och solidaritet mellan olika kamper.

För att avgränsa det från etablissemangets partier ska ett nytt parti avvisa företagets pengar och som Kshama Sawant bör dess offentliga företrädare enbart ta den genomsnittliga lönen för de arbetande människor de representerar och donera resten av sin lön för att bygga rörelser för social rättvisa.

Demokraternas väljare är långt till vänster om partiledningen. Även många republikanska arbetarväljare – och de som inte känner att de har någon att rösta för – kan dras till ett djärvt kampprogram för att ta strid mot det skadade politiska etablissemang. De styrande i de båda kapitalistiska partierna, som syftar till att stoppa ett nytt vänsterparti, skulle vara under press att göra eftergifter.

Nästan överallt styrs kommunerna av bara ett av de två stora partierna, och ett nytt parti som kämpar för positioner i kommunfullmäktige och staten kunde göra snabba vinster.

Vi har inte råd med fler val med höger som den politiska kraft som fångar upp ilskan i USA. Det är angeläget att vi börjar bygga ett nytt kraftfullt parti för de 99 procenten, som förenar alla de sociala rörelserna i samhället i en gemensam politisk utmaning mot företagspolitikerna och höger.” – Ur en artikel av Patrick Ayers och Ty Moore.

Vänstern och socialister i USA känner hotet från Trumps valseger, men också trycket från de senaste årens kamprörelser. Valet understryker instabiliteten. Nu väntar en period av fortsatta strider och upptrappad klasskamp.

Proletären

Att äta varm eller kall skit

Marcus Jönsson

Proletären 2/11 2016

Presidentvalet i USA. Som att välja mellan att äta varm skit och att äta kall skit, som en väldigt amerikansk författare, den arbetsskygge och nersupne Charles Bukowski, skulle uttryckt det.

Varm skit är en Wall Street-backad krigshök, som om hon blir vald innebär more of the same. Hon är en garanti för att USA-imperialismens bomber kommer att fortsätta falla över alla fattiga länder som inte frivilligt upplåter sina naturresurser till USA.

Varm skit stöds helhjärtat av Israellobbyn och av etablissemanget i västvärlden. I Sveriges lilla svansviftarklubb tävlar Stefan Löfven och Anna Kinberg Batra i hur viktigt de tycker det är att Varm skit vinner valet.

Kall skit vill bygga en mur mot Mexiko, hetsar ständigt mot invandrare och muslimer och behandlar bevisligen kvinnor ungefär som de flesta skulle förvänta sig att han behandlar kvinnor.

Han skryter om hur det faktum att han redovisade en inkomstförlust på 900 miljoner dollar för tjugo år sedan gjort att han inte behövde betala någon inkomstskatt alls på sina intjänade miljarder de följande arton åren.

Det var smart gjort, säger Kall skit med ett flin när han frågas ut om sitt skattefiffel.

Varm skit vet hur den utrikespolitiska slipstenen ska dras, och slipar knivarna sylvassa när hon får vara med och bestämma. Under tiden som USA:s utrikesminister stod Varm skit konsekvent för en ännu blodigare linje än hennes chef drönarpresidentens.

Varm skit ville skicka ytterligare 40 000 soldater till Afghanistan 2009 men fick nöja sig med 30 000. Hon hade sedan en huvudroll i upptakten till den Natoleda interventionen i Libyen 2011 och i den pågående destabiliseringen av Syrien.

Hennes ord om avrättningen av Muammar Gaddafi har blivit historiska. Vi kom, vi såg, han dog, sa Varm skit belåtet om mordet på Libyens ledare.

Kall skit är mindre tydlig med hur USA:s utrikespolitik skulle se ut om han blir president. Ena dagen kan han kritisera Varm skits kaos i Mellanöstern och säga att relationerna med Ryssland måste bli bättre – nästa dag säger Kall skit att om han blir president kommer han att ”stå med det kubanska folket i deras kamp mot kommunistiskt förtryck” och ”med det förtryckta venezolanska folket i dess strävan att bli fria”.

Kall skits vallöfte i Florida, att ”nästa president måste stå med alla förtryckta folk i vår hemisfär” ger kalla kårar längs ryggraden på alla som minns USA:s smutsiga krig i Latinamerika på 1980-talet, när Centralamerikas djungler var fyllda av USA-tränade mördarband.

Inrikespolitiken då? Varm skit har trots allt ett facit av att kämpa för allmän sjukförsäkring sedan tiden då hennes make var president. Men Hillarycare klarade sig aldrig genom kongressen.

Det gjorde däremot en kraftigt försämrad version av Obamacare, som Kall skit vill skrota för att ”skapa två miljoner nya jobb”. (Hur slopad sjukförsäkring leder till nya jobb kan Kall skit nog inte förklara ens för sig själv, men ändå.)

Kall skit har fått stora delar av den vita arbetarklassen att stödja honom genom att uppträda som ett stort utsträckt långfinger mot etablissemanget och politikerna. Han kritiserar med rätta

hur frihandelsavtal som Nafta har gjort att industrijobben flyttat utomlands, men hans enda lösning är att sänka skatterna ytterligare för kapitalisterna.

I presidentvalet 2012 röstade bara 53,6 procent av alla i röstberättigad ålder.

En anledning till det notoriskt låga valdeltagandet i USA är att i flera delstater får personer som straffats inte tillbaka sin rösträtt efter att de avtjänat sitt straff. Lägg därtill att svarta och fattiga är extremt överrepresenterade i USA:s välfyllda fängelser och det blir tydligt vilken klass det är som inte ska få vara med och rösta.

Inte för att det spelar någon större roll. Det berömda citat som tillskrivs den amerikanska anarkisten Emma Goldman äger sin riktighet: Hade det verkligen kunnat förändra något att rösta hade det varit förbjudet.

Skulle Kall skit bli vald får han nog snabbt lära sig ta hänsyn till det militärindustriella komplexet och vilka fiender USA behöver för att hjulen ska snurra på. Varm skit å sin sida vet redan allt det där.

Det går inte att sitta i Sverige och hoppas på att USA:s arbetarklass och världens fattiga länder ska få sin skit antingen kall eller uppvärmd. Samtidigt är det fel att bagatellisera utgången av valet. Med Varm skit vet vi vad vi får. Kall skit är onekligen mycket mer oberäknelig.

Om några dagar får vi veta om den serveras varm eller kall, att det står skit på menyn är ett som är säkert.